

Antikorrupsjonsarbeid 2017

April 2018

Innledning

Røde Kors i Norge er en del av den internasjonale Røde Kors- og Røde Halvmånebevegelsen, som arbeider for å avdekke, hindre og lindre menneskelige nød og lidelser. Bevegelsen har et strengt etisk rammeverk og har satt et økt fokus på å unngå korrupsjon, misligheter, misbruk, sløsing og uetisk oppførsel. Røde Kors i Norge har nulltoleranse for korrupsjon, misligheter og misbruk.

Røde Kors i Norge (landsforeningen) brukte i 2017 1.338 millioner kroner til humanitært arbeid nasjonalt og internasjonalt.

I tillegg til egenfinansiering og innsamlede midler fra næringslivet og private, finansieres den internasjonale aktiviteten med midler fra UD, NORAD og EUs humanitære hjelpeprogram ECHO. Disse samarbeidspartnere stiller også tydelige krav til nulltoleranse for misligheter og korrupsjon og åpenhet om mislighetssaker som avdekkes.

Nye mislighetssaker

I **2017** ble ingen nye saker om påståtte misligheter i lokalforeninger eller distriktsforeninger i Norge gransket av internrevisjonen. Men det er blitt gitt råd til mange distriktsforeninger og lokalforeninger om håndtering mindre uregelmessigheter (brudd på etiske retningslinjer, utelukkelse fra tjeneste osv.).

I **2017** har Røde Kors i Norge vært berørt i fem mislighetssaker i det internasjonale arbeidet.

Sierra Leone. Det ble avdekket uregelmessigheter ved bruk av midler fra IFRCs nødhjelpsfond (DREF), bl.a. overdrevne vekslingskurser. Saken ble gransket av IFRC. Røde Kors i Norge tapte ca 30 000 kroner, men dette var ikke midler fra UD. UD ble likevel orientert.

Ukraina. Gjelder aktivitet (bl.a. innkjøp av mat) i regi av ICRC og med midler fra bl.a. norsk UD. Saken ble gransket av ICRC og avsluttet i 2018. Den norske andelen (pro ratio) utgjør et tap på 495 000 kroner, som betales tilbake til UD.

Burundi. UD og Norad ble varslet om mulige misligheter da det var store udokumenterte utgifter. Revisor fant bilagene som var lagt feil og saken ble avsluttet i 2017 uten noe tap.

Madagaskar. Det har vært to saker i Madagaskar. Første gjaldt bruk av nødhjelpsmidler i regi av IFRC, som gransket saken selv. To tidligere ansatte i IFRC ble politianmeldt i 2017. Norsk andel av tapet er 40.236 kroner, midlene er tilbakebetalt til donor.

Den andre saken gjelder et samarbeid mellom Røde Kors i Norge og Madagaskar Røde Kors med midler fra hovedsakelig Norad og ECHO. Noe midler fra Landrover og Fredskorpset samt egne midler fra Røde Kors i Norge er berørt. Deler av arbeidet (støttet av ECHO) har vært et samarbeid med Dansk og Tysk Røde Kors. Egen granskning – inkludert undersøkelser gjennomført av Ernst og Young – har først og

Røde Kors

fremst vist at det mangler dokumentasjon på mange bilag. Det er også avdekket bruk av feil vekslingskurser, misligheter ved innkjøp, utbetalinger til uvedkommende bankkontoer mm. Saken er ikke avsluttet, men det det potensielle tapet for Røde Kors i Norge er stort.

Risikovurderinger, kvalitetssikring og internrevisjon

Risikostyring er et verktøy som gjør det mulig å forebygge uønskede hendelser og hjelpe til med å ta riktige beslutninger. Røde Kors systematiserer sin risikohåndtering både på organisasjonsnivå og prosjektnivå. Kvalitetssikringen av nye prosjekter innebærer at det skal gjøres en eksplisitt vurdering av risiko for korrupsjon og misligheter. Ved høy risiko er det nødvendig med tett oppfølging og kontroll. I tillegg til monitorering av Norges Røde Kors ansatte i felt, vil kontrollere fra Økonomiavdelingen foreta utvalgte feltbesøk. I tillegg gjøres det jevnlig prosjektbesøk fra Internasjonal avdeling.

Opplæring og forebygging

Røde Kors er medlem av Transparency International Norge (TI). Håndboken "Preventing Corruption in Humanitarian Operations" fra TI brukes aktivt i bl.a. veiledning av nye delegater. Gjennom aktiv deltakelse i flere nettverk skolerer ansatte i Røde Kors i å forebygge og undersøke mistanker om misligheter. Forbundet lanserte i 2015 nye opplæringsmoduler, bl.a. et e-læringskurs utviklet i samarbeid med TI. Røde Kors i Norge samarbeider med og henter inspirasjon fra både Forbundets og TIs arbeid på området. Røde Kors i Norge bistår partner nasjonalforeninger i å utvikle sin antikorrupsjons policy og med Finance Development programmer.

Varslingsordning

Røde Kors i Norge har en ekstern varslingsordning med en egen "varslingsknapp" (Hotline) på sine internettsider. Omgivelsene inviteres til å hjelpe med å bekjempe korrupsjon, sløsing og misbruk, og publikum oppfordres om å rapportere mistanker om uetisk eller ulovlig atferd. Retningslinjene for håndtering av mottatt varsel gjøres også kjent på nettsidene. Her opplyses det at det ikke tillates sanksjoner overfor de som rapporterer mistanker om uetiske atferd eller ulovlige forhold.

Ingen av de undersøkte mistankene om misligheter på internasjonale saker de siste årene ble meldt inn via varslingskanalen. Rapporteringen om mistankene skjedde til ledere i Internasjonal avdeling.

Varslinger og bekymringsmeldinger til varslingskanalen har for det meste handlet om forhold i norske lokalforeninger og hjelpekorps: om uetisk adferd, kritikk mot frivillige og ansatte, spørsmål om innsamlingsaksjoner – og noen få påstander om direkte misligheter.

Kontaktinformasjon:

Varslingskanal til HR: hotline@redcross.no